Dosarul nr. 2-24855/2025
2-25169773-12-2-05122025-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

30 iunie 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Cazacu Grigorii
grefier Burghelea Diana

examinînd în ședință publică cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Radu Dumneanu în interesele lui Melnic Ivan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 60 000 lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale,

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces.

Avocatul Radu Dumneanu în interesele lui Melnic Ivan a intentat acțiune împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 60 000 lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

În motivare a acțiunii a indicat că la data de 10.05.2016, Melnic Ivan, activând în calitate de ofiţer principal de investigaţii al Direcţiei combaterea corupţiei a SPIA al MAI, a fost reţinut de către procurorii în Procuratura sect.Ciocana.

Relevă că acţiunea de reţinere a avut la bază pretinsele argumente precum că un colet cu substanţe narcotice (MDMA), depistat într-un microbuz care venea de peste hotarele Republicii Moldova, ar fi avut indicat numărul de telefon „078710379”, atribuit lui Melnic Ivan.

Menționează că caracterul fabricat şi vădit ilegal al acestei acuzaţii a fost demonstrat prin răspunsul Serviciului Tehnologii Informaţionale al MAI din 19.05.2016, care a confirmat că numărul respectiv (fiind unul corporativ atribuit numitului Melnic Ivan în calitate de reprezentant al organelor afacerilor interne) avea apelurile de intrare/ieşire blocate încă din luna martie 2016. Prin urmare, la data pretinsei fapte, luna mai 2016, numitul Melnic Ivan nu putea fizic să utilizeze acel număr, fapt ignorat intenţionat de procurori pentru a justifica Ia mmentul respectiv privarea de libertate.

Susține că la data de 13.05.2016, Judecătoria Buiucani a constatat lipsa probelor şi a respins demersul procurorilor de arestare preventivă în dosarul drogurilor, iar pentru a justifica menţinerea stării de arest şi a induce în eroare instanţa de judecată, de către reprezentanţii organelor de drept au fost admise inclusiv acţiuni de creare artificială a probelor. Astfel, pentru a justifica demersurile privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest, au fost prezentate

Iisting-uri telefonice prin care se încerca inducerea faptului că Melnic Ivan ar fi acţionat în vederea influienţării martorilor. La acest aspect se impune menţiunea că apărarea a demonstrat (prin cererile depuse în cadrul urmăririi penale) că acele apeluri proveneau de la numere necunoscute, care apelau simultan şi telefonul avocatului Radu Dumneanu (iapeluri mute), tocmai pentru a crea o aparenţă falsă de „comunicare ilegale" şi a justifica riscurile invocate în demersurile de arest.

Menționează că văzând că acuzaţiile de trafic de droguri, prevăzute de art.217^1 Cod penal nu pot fi susţinute, organul de urmărire penală a recurs la o transformare a învinuirii. Astfel, cauza a fost trimisă în judecată în noiembrie 2016 sub o cu totul altă calificare - art.178 Cod penal (pretinsa violare a dreptului la secretul corespondenţei) şi art.328 Cod penal (pretinsa depăşirea atribuţiilor de serviciu), vizând fapte pretins comise în anul 2012.

Relevă că reclamantul a fost supus unui proces epuizant care a durat până la 12.12.2022. In această perioadă (2016-2022), au fost programate peste 70 de şedinţe de judecată, ceea ce denotă o stare de incertitudine prelungită nejustificat.

Indică că doar la data de 05.10.2022, procurorul care susţinea acuzarea de stat, a emis ordonanţa de renunţare la învinuire, recunoscând că în acţiunile inculpatului nu se întrunesc elementele infracţiunii. Ulterior, prin sentinţa din 12.12.2022, emisă de judecătorul în Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani), s-a dispus achitarea lui Melnic Ivan, constatându-se definitiv nevinovăţia şi reabilitarea completă a reclamantului Melnic Ivan.

Afirmă că cadrul normativ relevant care susţin posibilitatea înaintării pretenţiilor privind compensarea prejudiciului cauzat în legătură cu tragerea fără temei Ia răspundere penală si argumente cu privire la cuantumul prejudiciului cauzat.

Declară că acţiunea este întemeiată pe dispoziţiile art.53 alin. (2) din Constituţie, art. 2007 Cod Civil şi prevederile Legii nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Susține că pentru soluţionarea prezentei cauze se impune luarea în considerare a următoarelor norme de drept astfel în conformitate cu prevederile art.20 alin.(1) din Constituţia Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime, or, prevederile aliniatului (2) al aceluiaşi articol, stabilesc că nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

Afirmă că în conformitate cu prevederile art.53 alin.(2) din Constituţia Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

Relevă că în conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) Cod procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime, iar art.166 alin.(1) din acelaşi cod indică expres că, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane, ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată, iar în conformitate cu prevederile art. 19 alin.(1)-(5) Cod civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului

sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. în cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Pierderea şansei se repară doar dacă ea constă în dispariţia actuală şi certă a unei eventualităţi favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde şansei pierdute şi nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din şansă dacă ea se materializa. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Declară că în conformitate cu prevederile art.21 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.

Susține că în conformitate cu prevederile art.524 Cod de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale' instanţelor. judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin; acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti, relevă că în conformitate cu prevederile art.1998 alin.(1)-(3) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. O altă persoană decât autorul ” prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Menționează că în conformitate cu prevederile art.2004 Cod civil, îndeplinirea unei activităţi impuse ori permise de lege sau de ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îşi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârşite în asemenea împrejurări.

Susține că în conformitate cu prevederile art.2007 alin.(1) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ji ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată.

Relevă că în conformitate cu prevederile art.2036 alin.(1)-(3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Invocă că în conformitate cu prevederile art.2037 alin.(1)-(3) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru - prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de

caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte," ia în cont particularităţile cazului.

Susține că în conformitate cu prevederile art.3 alin.(1) lit. a), b), c) şi alin.(2) al Legii nr.1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti (în continuare Legea nr.1545), în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.

Menționează că în conformitate cu prevederile art.5 al Legii nr.1545, cauzele cu privire la repararea; prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei. Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului.

Susține că instanţa de judecată va determina mărimea compensaţiei şi în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. în toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.

Declară că conform art.11 din Legea 1545/1998, la stabilirea cuantumului compensaţiei se ţine cont de gravitatea infracţiunii imputate, durata procedurilor, rezonanţa socială şi consecinţele asupra persoanei.

Indică că în cazul lui Melnic Ivan se impune concluzia cu privire la existenţa acţiunilor abuzive din partea reprezentanţilor statului, privarea fără un temei real de libertate (fapt evident, ori, pe faptele privind punerea în circulaţie a substanţelor narcotice, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală), iar în această ordine de idei se impune luarea în considerare faptul că reclamantul a fost victimă ai unor erori grave admise de către organul de urmărire penală, care a încălcat principiul general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, tergiversarea continuă a procesului, fiind necesară o perioadă de peste 6 ani de zile ca să-şi demonstreze nevinovăţia, condiţie inacceptabilă într-un stat de drept, în care drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului trebuie să fie primordial apărate şi garantate.

Declară că astfel, pentru prima dată, reclamantul a fost reţinut în perioada 10.05.2016-13.05.2016 (reţinerea pentru un termen de 72 de ore), imputîndu-i-se pretinsa comitere a faptelor prevăzute de art.2171 alin.(4) Cod penal. La data de 13.05.2016, judecătorul de instrucţie a respins integral demersul procurorului de aplicare a arestului preventiv, considerându-l

neîntemeiat (lipsa unei bănuieli rezonabile) şi nu a aplicat nicio altă măsură preventivă la acel moment.

Relevă că a doua oară, la fel invocîdu-se faptul implicării la comiterea faptelor privind punerea în circulaţie a substanţelor narcotice, Melnic Ivan a fost din nou privat de libertate, parcurgând succesiv următoarele etape fiind reţinut în perioada 18.05.2016-20.05.2016 prin încheierea judecătorului de instrucţie i s- a aplicat măsura procesuală preventivă de arest Ia domiciliu care a durat de la 20.05.2016 pînă la data de 24.05.2016, fiind respinsă iniţial cererea de arest preventiv şi a dispus plasarea în arest la domiciliu pe un termen de 30 de zile, arest preventiv în perioada 24.05.2016-18.06.2016, ca rezultat al admiterii de către Curtea de Apel Chişinău a recursului procurorului, casarea încheierii primei instanţe şi eliberării mandatului- de arest preventiv pentru 30 de zile.

Prin urmare solicită avocatul Radu Dumneanu în interesele lui Melnic Ivan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, repararea prejudiciului moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 60 000 lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale

În ședința de judecată avocatul reclamantului reiterînd circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, a solicitat admiterea integrală a acțiunii.

În ședința de judecată reprezentantul pîrîtului Ministerului Justiției al Republicii Moldova a solicitat respingerea acțiunii din motivele invocate în referință.

În rest, în ședința de judecată nu s-a prezentat nici un participant, fiind citați legal.

Aprecierea instanței de judecată. Cadrul normativ pertinent.

Audiind părțile, studiind materialele anexate la dosar în raport cu prevederile legale, instanța de judecată va *admite parţial* cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În ședința de judecată s-a constatat că la data de 10.05.2016, Melnic Ivan, activând în calitate de ofiţer principal de investigaţii al Direcţiei combaterea corupţiei a SPIA al MAI, a fost reţinut de către procurorii în Procuratura sect.Ciocana.

Acţiunea de reţinere a avut la bază pretinsele argumente precum că un colet cu substanţe narcotice (MDMA), depistat într-un microbuz care venea de peste hotarele Republicii Moldova, ar fi avut indicat numărul de telefon „078710379”, atribuit lui Melnic Ivan.

Se reține că pentru prima dată, reclamantul a fost reţinut în perioada 10.05.2016-13.05.2016 (reţinerea pentru un termen de 72 de ore), imputîndu-i-se pretinsa comitere a faptelor prevăzute de art.217^1 alin.(4) Cod penal.

La data de 13.05.2016, judecătorul de instrucţie a respins integral demersul procurorului de aplicare a arestului prevèntiv, considerându-l neîntemeiat (lipsa unei bănuieli rezonabile) şi nu a aplicat nicio altă măsură preventivă la acel moment.

Ulterior, la fel invocîdu-se faptul implicării la comiterea faptelor privind punerea în circulaţie a substanţelor narcotice, Melnic Ivan a fost din nou privat de libertate, parcurgând succesiv următoarele etape:

- reţinut în perioada 18.05.2016-20.05.2016 prin încheierea judecătorului de instrucţie i s- a aplicat măsura procesuală preventivă de arest la domiciliu care a durat de la 20.05.2016 pînă la data de 24.05.2016, fiind respinsă iniţial cererea de arest preventiv şi a dispus plasarea în arest la domiciliu pe un termen de 30 de zile;

- arest preventiv în perioada 24.05.2016-18.06.2016, ca rezultat al admiterii de către Curtea de Apel Chişinău a recursului procurorului, casarea încheierii primei instanţe şi eliberării mandatului- de arest preventiv pentru 30 de zile.

Se atestă că reclamantul a fost supus unui proces care a durat până la 12.12.2022. Iar în această perioadă (2016-2022), au fost programate peste 70 de şedinţe de judecată, ceea ce denotă o stare de incertitudine prelungită nejustificat.

Doar la data de 05.10.2022, procurorul care susţinea acuzarea de stat, a emis ordonanţa de renunţare la învinuire, recunoscând că în acţiunile inculpatului nu se întrunesc elementele infracţiunii (f.d. 233-245).

Ulterior, prin sentinţa din 12.12.2022, emisă de judecătorul în Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani), s-a dispus achitarea lui Melnic Ivan învinuit în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 178 alin. (2) și 328 alin. (1) Cod Penal, constatându-se definitiv nevinovăţia şi reabilitarea completă a reclamantului Melnic Ivan (f.d. 1-18, Vol. II).

În conformitate cu art. 118 alin. (1) și (3) Cod de Procedură Civilă (în continuare CPC), fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) CPC, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. (2) Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. (3) Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

În temeiul art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Conform art. 2007 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată.

Modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești se reglementează prin Legea nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătorești.

Conform art. 2 din Legea nominalizată, prin acţiuni ilicite se subînţeleg acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţiile administrative, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general,

potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale in timpul procedurii penale sau administrative (infracţiuni).

Potrivit art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a rejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 prin acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

În corespundere cu art. 10 din Legea sus menționată, dpretul persoanei fizice la reprarea la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Conform art. 3 alin (1) lit a)-lit.c) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală;b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; Totodată alin (2) al normei enunțate prevede că prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărime și modul stabilite de lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, conform art. 6 lit a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

În conformitate cu art. 4 alin. (1)-(2) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, Prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite specificate în prezenta lege nu se repară de către stat în cazul împăcării bănuitului, învinuitului, inculpatului cu partea vătămată, precum şi în cazul în care persoana, în procesul urmăririi penale sau cercetării judecătoreşti, împiedică, prin autodenunţ, stabilirea adevărului. Prezenţa în acţiunile persoanei fizice a autocalomniei, autodenunţului se stabileşte de către organele de urmărire penală, ale procuraturii sau de către instanţa judecătorească.

Art.6. - Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Art.7. - În cazurile menţionate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

a) salariul şi alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existenţă, de care a fost privată în urma acţiunilor ilicite;

b) pensia sau indemnizaţia a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal şi ţinerii sub arest;

c) averea (inclusiv depunerile băneşti şi dobînzile aferente, obligaţiile împrumuturilor de stat şi cîştigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanţa judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum şi averea sechestrată;

d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite;

e) sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică;

f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea faţă de aceasta a unor acţiuni ilicite (a maltratării);

g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanţa judecătorească.

Art.8. - (1) Cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art.7 lit.a), se calculează pornindu-se de la cîştigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflaţie.

(2) Mărimea prejudiciului cauzat persoanei fizice care şi-a ispăşit pedeapsa prin muncă neremunerată în folosul comunităţii se calculează în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru o oră de muncă prestată neîntemeiat în folosul comunităţii.

(3) Pentru cuantificarea prejudiciului reparabil, cîştigul mediu lunar se calculează după cum urmează:

a) persoanelor angajate prin contract de muncă - prin aplicarea modului de calculare a salariului mediu în conformitate cu legislaţia;

b) persoanelor neangajate prin contract de muncă - prin împărţirea la 12 a sumei venitului total pentru anul precedent;

c) persoanelor care nu au lucrat din motive întemeiate - pornindu-se de la salariul mediu pe ţară în anul respectiv.

În conformitate cu art. 66 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau după caz inculpatul are dreptul la reabilitare.

Drept urmare conform prevederilor art. 275 alin.(1) CPP, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată în cazurile în care nu există faptul infracțiunii.

La rândul său, art. 19 alin. (3) din Codul de procedură penală statuează că „organul de urmărire penală are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei, de a evidenţia atât circumstanţele care

dovedesc vinovăţia bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât şi cele care îl dezvinovăţesc, precum şi circumstanţele care îi atenuează sau agravează răspunderea”.

Prin pct. 7 al Hotărârii nr. 8 din 24.12.2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Plenul Curții Supreme de Justiție explică că: „În conformitate cu art. 5 din Codul de procedură civilă, niciunei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență, imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației. Art. 12 alin.(3) din Codul de procedură civilă prevede că, în cazul inexistenței unei normei de drept care ar reglementa un raport litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, instanța se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). În acest sens și având în vedere art.13 din Convenție, în cazul în care acțiunea privind compensarea prejudiciilor pentru violarea art.3, 5 și 8 din Convenție nu cade sub incidența nici a Legii 1545-XIII și nici a art.313 din Codul de procedură penală, judecătorii vor soluționa pricina aplicând direct prevederile Convenției și jurisprudența Curții Europene”. 56. Potrivit pct. 19 al hotărârii sus-menționate, pentru violarea art. 3, 5 și 8 din Convenție urmează a fi reparate prejudiciul material, moral, de asemenea compensate costuri și cheltuieli. Acestea urmează a fi reparate doar dacă se stabilește violarea Convenției, dacă a fost stabilit prejudiciul și dacă există o legătură de cauzalitate între violarea Convenției și prejudiciul pretins. În aceste cazuri prejudiciul se repară indiferent de vinovăția reprezentanților organelor de stat. Subiectul responsabil civilmente în speță este statul.

Așadar, potrivit art. 19, alin. (1), (3) Cod civil ”în condițiile legii, persoana lezată într- un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic)”.

În corespundere cu prevederile art. 2036 Cod civil ”în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit”.

Determinarea mărimii prejudiciului moral are drept reper normele ce se conțin la art. 2037 Cod civil, potrivit cărora ’’mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd

în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului".

Tot în acest sens subliniază că, potrivit căruia Curtea Europeană a Drepturilor Omului, atunci când acordă despăgubiri morale, nu operează cu criterii de evaluare prestabilite, ci procedează la o apreciere subiectivă a circumstanțelor particulare ale cauzei, relativ la suferințele fizice și psihice ale victimei, precum și consecințele nefaste pe care evenimentul analizat l-a avut cu privire la viața particulară, așa cum sunt evidențiate de probele administrate. În materia daunelor morale, atât jurisprudența națională cât și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, pot furniza judecătorului cauzei doar criterii de estimare a unor astfel de despăgubiri, sau pot evidenția limitele de apreciere a cuantumului acestora.

Totodată, asupra daunelor morale instanța trebuie să acorde despăgubiri în măsură să constituie o satisfacție echitabilă și proporțională cu suferința victimei, în funcție de împrejurările concrete ale cauzei, neavând la dispoziție criterii matematice sau economice.

Ceea ce acordă Curtea cu titlu de daune morale are scopul de a constitui o compensație financiară pentru un prejudiciu abstract, ca de exemplu pentru suferința fizică sau psihică. Prin natura lor, daunele morale nu sunt susceptibile de a fi calculate cu precizie. Dacă existența vreunui prejudiciu este stabilită, și în situația în care Curtea consideră că se impune acordarea unei indemnizații pecuniare, estimarea acesteia se va face în echitate, pornind de la reperele stabilite în propria ei jurisprudență.

Prin urmare raportînd prevederile legale indicate supra, ţinînd acţiunile culpabile a organului de urmărire penală care au determinat reţinerea reclamantului precum şi examinarea dosarului penal soldat cu renunţarea din partea procurorului la învinuire, recunoscând că în acţiunile inculpatului nu se întrunesc elementele infracţiunii, iar ulterior, prin sentinţa din 12.12.2022, emisă de judecătorul în Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani), s-a dispus achitarea lui Melnic Ivan, constatându-se definitiv nevinovăţia şi reabilitarea completă a reclamantului Melnic Ivan instanţa va dispune încasarea din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova, în beneficiul lui Melnic Ivan prejudiciul moral în mărime de 120 000 (una sută douzeci mii) lei cauzat prin acţiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii.

Cu privire la pretenția reclamantului de încasarea a cheltuielilor de asistență juridică la faza urmăririi penale în mărime de 60 000, instanța o va admite parțial, din următoarele considerente.

Potrivit art. 96 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Conform recomandării, privind cuantumul onorariilor avocaților şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată - de către Consiliul Uniunii avocaților din Republica Moldova, prin Decizia nr. 2 din 30.03.2012, pornind de la practica CEDO, care prevede că cheltuielile pentru asistența juridică şi onorariul avocatului trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, să țină cont de complexitatea cauzei; dificultatea problemelor juridice ridicate de speţă, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența.

Prin prisma celor enunțate mai sus, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cerința privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, şi a dispune încasarea din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Melnic Ivan a cheltuielilor de asistență juridică de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

În rezultat, instanța va admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Radu Dumneanu în interesele lui Melnic Ivan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 60 000 lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale, cu încasarea din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Melnic Ivan d.n. ***** IDNP *****prejudiciul moral în mărime de 120 000 (una sută douzeci mii) lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

în conformitate cu articolele 236, 238-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Radu Dumneanu în interesele lui Melnic Ivan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 60 000 lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Melnic Ivan d.n. ***** IDNP *****prejudiciul moral în mărime de 120 000 (una sută douzeci mii) lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii, precum și a cheltuielilor de asistență juridică de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei suportate pe parcursul examinării cauzei penale.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Cazacu Grigorii